

Mittelman Ármin És Árminné

Ez a kép az anyai nagyszüleimet, Mittelman Ármint és Weisz Saroltát ábrázolja, ifjú házaspár lehettek, az évet nem tudom, de úgy látom, nagyon fiatalok voltak. A kép Marosvásárhelyen készült. Anyai nagyapám Lippán, Arad mellett született 1863-ban, és onnét került Marosvásárhelyre, vagyis előzőleg Szászrégenbe. Nagyapám egy magas, szép, sudár valaki volt, bajusza volt idős korában is. Öregkorában is nagyon jó megjelenésű volt. Én négy éves voltam körülbelül, amikortól emlékeim vannak róla. Nagyon szerettek engem, én voltam az első unoka, és pláne később, amikor édesapám megbetegedett, édesanyám apámmal járta a kórházakat, és én sok időt töltöttem náluk. Tehát nagyon hozzájöttem, különösen nagyapához, mert hát nagymama már akkor nem élt. Nagypapának polgári iskola végzettsége volt, az már akkor egy nagy dolog volt, hogy ha nem is diplomája, de mégis egy középiskolája volt. Így kerülhetett ő a bankba: a

Marosvásárhelyi Takarékpénztár igazgatója volt. Pillanatnyilag a Casa Armatei [Katonaság Háza] van ott a sarkon [a Petőfi téren]. Ez egy komoly intézmény volt, tehát neki egy komoly beosztása volt. Nagy tiszteletnek örvendett, tekintettel arra, hogy egy nagyon becsületes, értelmes ember volt. Nem volt gazdag soha, őneki fizetése volt, és ebből tartotta el az öt gyermekét és a feleségét. Nagypapák neológok voltak. Nagyapa nem imádkozott otthon, legalábbis az én időmben. Lehet, hogy ifjúkorában igen, de Arad mellett általában asszimilált zsidók voltak, akik a zsidóságot megtartották, de a magyar kultúrán nőttek fel. Mittelman nagyapa nagyünnepekkor kalappal ment a templomba, amíg élt a felesége, otthon is kóser háztartás volt, de nagymama halála után, miután nagyapa másodszor megnősült, református nőt vett el feleségül, többet nem volt kóser háztartás, de a nagyünnepeket mindig megtartotta. A nagyszülői ház Marosvásárhelyen volt, [Szász]Régenben csak abban az időben lakott, amikor anyukám és Sándor öccse született. Nagypapának öt gyereke volt, a többiek már itt születtek. Nem tudnám megmondani, melyik évben költözhettek Marosvásárhelyre, de édesanyám már itt járt iskolába, tehát akkor ez azt jelenti, hogy egész kicsi korban került ide. [Maros]Vásárhelyen nagypapáéknak nem volt saját házuk, hanem a Mestitz házában laktak, a Dózsa György utcában -- pillanatnyilag a bőrgyógyászat van ott. A Mestitz család lakott az emeleten [a Centropa Scheiner Júliával (szül. Mestitz Júlia) is készített interjút, akinek a szüleit említi itt Diamantstein Zsuzsa. -- A szerk.], és nagypapák a földszinten laktak, nagyon-nagyon jó viszonyban voltak. Mikor anyuka özvegyen maradt, itt laktunk a nagypapákkal mi is, addig, míg anyuka két év múlva újra férjhez nem ment. Nagypapáéknak -- érdekes módon nagyon jól emlékszem a lakásra -- három nagy szobájuk volt, meg konyha, fürdőszoba. Nagymama vezette a háztartást. Két lány volt [aki besegített neki], magyar lányok voltak, vidékről kerültek be, az egyik segített a konyhán -- akkor normális három étkezés volt, és meleg vacsora, tehát ott főzni kellett --, a másik lány takarított, meg biztos a gyerekekre is ügyelt. Nagymamám, nagyapa első felesége zsidó volt, a leányneve Weisz Sarolta. Belényesen született [Bihar vm.]. Nem tudnám megmondani, hogy hol ismerkedtek meg, de nem megrendezett [lásd: házasságközvetítő, sadhen], hanem valószínűleg szerelmi házasság volt -- nagymamám egy csinos, bájos, szép asszony volt. A nagymama életében tartották a zsidó szokásokat, kóser háztartást vezettek. Nagyapa nem volt vallásos ember, nem volt ortodox beállítottságú, hanem neológ. Nagymamám nagyon korán, 1926-ban meghalt, agytumora volt, és egy időben a nagypapám testvére vezette a háztartást, de akkor is rendszeresen megtartottuk az ünnepeket, például a Peszáchot kicserélt edénnyel, kenyér nélkül, a szédereket. El volt téve egy garnitúra konyhai edény, no meg az ebédhez való porcelán, és amikor jött a húsvét, akkor az ezelőtti edényeket eltették egy ládába, és elővették azt, ami nem volt homesz [Hámecses, azaz ami nem érintkezhetett a hameccel. -- A szerk.]. A széderestéket a nagytata vezette, és akkor összegyűlt a család, aki még volt.